

- ◆ Kelionės atstumas: **28,5 kilometro**
- ◆ Kelionės pėsčiomis trukmė: **7,5 valandos**
- ◆ Punktai: **Kėdainiai – Mantviloniai – Paliepiai – Gailiakaimis – Panevėžiuokas – Gaižuvėlės sodyba**

Maršrute lankytini objektai

Kėdainių Šv. Jurgio bažnyčia stovi Nevėžio kairiajame krante, ant slėnio terasos, šalia upokšnio, juosiančio bažnyčios kalną, žiočių. Tai seniausias pastatas mieste. Bažnyčia gotikinė, neobazilikinė, su trisiene apside, dviaukščiu priestatu ir varpinės bokštu. Vidus 3 navų, atskirtų stulpais. Vidurinę navą dengia kryžminiai, šonines – cilindriniai skliautai.

Kėdainių šv. Juozapo bažnyčia pastatyta 1766 metais, tuo metu tai - nauja kryžminio plano dvibokštė medinė bažnyčia. Parapijai 1820 m. priklausė Kėdainių miestas ir Janušavos priemiestis. Rusijos valdžia 1832 m. vienuolyną uždarė, parapiją prijungė prie Josvainių. Vėliau vienuolyno pastatas paverstas kareivinėmis. Iki 1863 m. suvežta mediena bažnyčios sienojams pakeisti. Po Pirmojo pasaulinio karo bažnyčia buvo Kėdainių Šv. Jurgio parapijos filija. Joje kapelionas laikydavo pamaldas mokiniams. 1963–1991 m. bažnyčia neveikė, joje buvo įrengtas sandėlis. Restauruota pagal architekto Dainiaus Juozėno projektą.

Kėdainių evangelikų liuteronų bažnyčia pastatyta 1629 m. vokiečių iniciatyva, vienanavė. Viduje yra išlikusios originalios XVII a. sieninės tapybos. Freskose vaizduojami apaštalai Petras ir Povilas, evangelistai Jonas, Lukas, Matas ir Morkus. Greta bažnyčios yra nebeveikiančios evangelikų liuteronų kapinaitės, kuriose palaidotas karo inžinierius, tvirtovių specialistas, filosofijos ir medicinos mokslo daktaras Adomas Freitagas (1608–1650), asmeninis Jonušo Radvilos gydytojas Jonas Fišeris, miesto gydytojas ir Kėdainių bažnyčios seniūnas Fridrichas Kaneinis (1663–1710). Pasaulinių karų metais kapinaitėse laidoti vokiečių kariai. 1999 m. pradžioje bažnyčia gražinta evangelikų liuteronų bendruomenei.

Kėdainių evangelikų reformatų bažnyčia – evangelikų reformatų maldos namai, įsikūrę Kėdainių senamiestyje, Senosios ir Didžiosios gatvių sankryžoje. XVII amžiaus renesanso stiliaus Kėdainių evangelikų reformatų bažnyčią 1652 m. pastatė Kristupas Radvila, ir jo sūnus Jonušas Radvila. Joje išlikusi renesansinė ažuolinė sakykla, gausiai ornamentuota sudėtingais drožiniais, šoninėse nišose – ažuolo paneliai. Bažnyčios rūsyje yra kunigaikščių Radvilų šeimos mauzoliejus. Kriptoje puošniuose renesanso ir baroko stiliaus sarkofaguose ilsisi Vilniaus vaivados, Lietuvos didieji etmonai Kristupas Radvila Perkūnas ir Jonušas Radvila bei jų šeimos nariai. Tai vienintelė sutvarkyta aukščiausio rango didikų kapavietė Lietuvoje. Dėl unikalios akustikos bažnyčioje vyksta koncertai ir kiti renginiai. Šioje Bažnyčioje meldžiasi ir Kėdainiuose gyvenantys evangelikai reformatai. 2001 m. pradžioje restauruoti kunigaikščių Radvilų likusių šeimos narių: Mikalojaus (1610–1611), Jurgio (1616–1617), Elžbietos (1622–1626) ir Stepono (1624–1624) sarkofagai.

Viešpaties atsimainymo cerkvė. Stačiatikių bendruomenės pradžia Kėdainiuose siekia XVII a. vidurį. Kunigaikščiui Jonušui Radvilai vedus stačiatikę Moldavijos kunigaikštę Mariją Lupul, jos garbei 1648–1652 m. Kėdainiuose buvo pastatyta Šv. Andrejaus cerkvė ir Kristaus Atsimainymo vyrų vienuolynas. 1798 m. Kėdainių stačiatikių vienuolynas buvo uždarytas. 1820 m. uždaryta ir cerkvė. Jos atnaujinimas siejamas su carinės Rusijos kariuomene. 1846 m. caro Nikolajaus I įsakymu Kėdainiuose vėl buvo atkurta stačiatikių parapija. 1854 m. Kėdainių savininkas grafas Marijonas Čapskis stačiatikiams dovanojo mūrinį gyvenamąjį pastatą (Kėdainių miesto centre, J. Basanavičiaus ir Gedimino gatvių sankryžoje), kuris pagal architekto S. Ikonikovo projektą 1861 m. buvo perstatytas į cerkvę. Po 1893 m. rekonstrukcijos cerkvė įgavo bizantinį vaizdą, kuris išlikęs iki šių dienų. 1913 m. Rusijos imperijos ministras pirmininkas Piotras Stolypinas skyrė pinigų cerkvės remontui. Buvo pakviestas meistras iš Sankt Peterburgo, kuris ištapė cerkvės sienas ir lubas. Šiuo metu cerkvė veikia, viduje išlikusi XX a. pradžios tapyba, yra kelios vertingos ikonos.

Kėdainių senoji sinagoga. 1784 m. šiauriniame tuometinės Žydų Rinkos pakraštyje, vietoje sudegusios XVII a. II pusės sinagogos, buvo pastatyta nauja mūrinė baroko stiliaus vasaros sinagoga, kurios interjero dekoravimas buvo užbaigtas 1807 metais. II pasaulinio karo metais uždaryta. Kėdainių senoji sinagoga, kitaip žinoma kaip Didžioji, arba vasarinė, sinagoga – viena iš trijų Kėdainių miesto sinagogų ir viena iš vos dviejų baroko stiliaus sinagogų Lietuvoje. Nuo 2004 metų vasaros Didžiojoje sinagogoje įsikūrusi Dailės mokykla.

Smilgos g. sinagoga. XIXa. viduryje sinagogą (Smilgos g. 5A) savo lėšomis pastatė turtingiausias miesto siuveljas Ilja Vilneris. Tariamai, po ginčo su žydų varguomene, šis nuprenė pastatyti atskirą sinagogą turtingiesiems sąjungos amatininkams ir mėsininkams. Tai viena iš trijų išlikusių sinagogų mieste ir viena iš nedaugelio Lietuvoje išlikusių klasicistinių mūrinių žydų maldos namų. 1993 m. sinagoga restauruota ir perduota Lietuvos žydų bendruomenei. 1997 metų rugsėjį, pažymint 200-ąsias Vilniaus Gaono Eljahu mirties metines, ant sinagogos buvo atidengtos memorialinės lentos hebrajų ir lietuvių kalbomis. Paminklinėje lentelėje minima, kad Kėdainiuose gyveno žymus žydų rabinas Vilniaus Gaonas. 2014 m. liepos 4 d. Kėdainių rajono savivaldybės tarybos sprendimu ir žydų bendruomenės pritarimu, savivaldybės administracijai leista pusšimtį metų neatlygintinai valdyti ir naudotis sinagogos pastatu. Restauruotą pastatą planuojama pritaikyti Kėdainių dailės mokyklos praplėtimui.

Kėdainių rotušė – viena iš trijų Lietuvoje išlikusių renesanso stiliaus rotušių. Stovi Didžiosios rinkos aikštėje. Rotušėje vyksta parodos, reprezentaciniai ir kultūriniai renginiai, koncertai. Skulptūrų kiemelyje eksponuojami lietuvių skulptorių darbai. Nuo 1991 m. iki 2002 metų čia veikė Rotušės dailės galerija, ekspozicijos salėse buvo rengiamos Lietuvos ir užsienio šalių

profesionalaus meno parodos, vyko simpoziumai, plenerai, koncertai ir kiti kultūriniai miesto renginiai. Šiuo metu rotušėje įsikūręs Civilinės metrikacijos skyrius. I aukšto fojė eksponuojami menininkų darbai. Anksčiau rotušės rūsyje buvo kalėjimas ir archyvai, pirmame aukšte – parduotuvės (jose buvo laikomos pavyzdinės svarstyklės, ilgio bei saiko matai), o antrame – Magistrato darbo patalpos ir teismo salė. Rotušėje įsikūrė viena pirmųjų Lietuvoje vaistinių.

Kėdainių Šviesioji gimnazija – dieninė, savarankiško mokymosi bendrojo lavinimo mokykla Kėdainiuose, Didžioji g. 62. Kėdainių licėjus įkurtas 1625 m. Kristupo Radvilos iniciatyva ir lėšomis, gimnazijos vardą įgijo 1649 m. Buvo pavaldi Lietuvos evangelikų reformatų sinodui. 1651 m. įsteigta spaustuvė, kurioje spausdintos ir lietuviškos knygos. Gimnazijoje dėstė garsūs mokslininkai - pedagogas ir filosofas Adomas Rasijus (apie 1575-1627/1628), gydytojas, karo inžinierius ir filosofas Adomas Freitagas (1608-1650). Gimnazijoje buvo dėstoma lotynų kalba, taikomi pažangūs mokymo metodai, o mokiniai mokėsi iš garsaus čekų pedagogo ir filosofo Jano Amoso Komenskio vadovėlio. Dėl karų protarpiais neveikė. 1824 m. uždaryta carinės valdžios. Joje veikė mokykla. 1858–1864 m. vėl turėjo gimnazijos statusą. Pradžioje išlaikė didikai Radvilos, vėliau – evangelikai reformatai. Buvo dėstomos lenkų, lotynų, hebrajų, prancūzų, vokiečių, graikų ir lietuvių kalbos. 1922 m. atkurta Kėdainių gimnazija. 1946 m. mokykla pavadinta Kėdainių 1-ąja vidurine mokykla. 1981 m. mokyklai suteiktas Juozo Paukštelio vardas. 1993 m. sudaryta iniciatyvinė grupė gimnazijai atkurti. 1994–1995 mokslo metais atidaromos humanitarinio ir realinio profilio klasės. 1997 m. Juozo Paukštelio vidurinei mokyklai suteiktas gimnazijos statusas. 2002 m. rugsėjo 1 d. sujungta Kėdainių pradinė mokykla ir Kėdainių Juozo Paukštelio gimnazijos bendrojo lavinimo skyrius, įsteigta Kėdainių Juozo Paukštelio pagrindinė mokykla ir atskirta gimnazija, kuri persikėlė į restauruotas senosios gimnazijos patalpas, jai suteiktas Šviesiosios gimnazijos vardas.

Kėdainių krašto muziejus – Lietuvos kraštotyros muziejus Kėdainiuose, Didžioji g. 19. Muziejus įkurtas 1922 m. Muziejaus fondų pradžia – apskrities valdybos pirmininko V. Rybelio surinkta apie 1000 eksponatų senienų kolekcija. Kėdainių Apskrities valdyba skyrė 3 nedidelius kambarėlius savivaldybės pastato pirmame aukšte (dab. Mikalojaus Daukšos viešoji biblioteka). Ekspoziciją sudarė archeologijos, numizmatikos, etnografijos, gamtos ir istorijos skyriai, ginklų kolekcija bei miestų herbai. Visi muziejaus eksponatai buvo eksponuojami. Karo metais muziejus ir eksponatai nukentėjo. Muziejaus vedėjas G. Bobelis dalį eksponatų išgelbėjo nuo galutinio sunaikinimo ir išgrobimo. Prasidėjus Atgimimui, muziejuje buvo rengiamos naujos ekspozicijos apie tarpukario nepriklausomą Lietuvą, tremtinius. 1991 m. Kėdainių kraštotyros muziejus pertvarkytas į Krašto muziejų.

Kėdainių miesto Rotušės aikštėje 2006 metais atidengtas **paminklas kunigaikščiui Jonušui Radvilai**, Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės unijos su Švedija iniciatoriui. Skulptoriaus Algirdo Boso sukurtas kunigaikščio Jonušo Radvilos biustas - iškilęs virš valstybės išdą simbolizuojančios skrynios. Paminklas meniškasis, originalus, santūrių plastinių formų, jame puikiai suderintos juvelyrinės detalės ir didelės plastinės plokštumos. Centrinė paminklo figūra - Jonušo Radvilos, Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės etmono, maršalkos, Žemaitijos generalinio seniūno. Bronzinę skulptūrą į Rotušės aikštę įkomponavo Kėdainių miesto architektas Vytautas Kundrotas, greta didingos reformatų bažnyčios silueto, senosios rotušės fone, kurios reljefas puošia ir paminklą.

Graučiai – gyvenvietė Kėdainių rajono pietuose, 2 km į rytus nuo Kunionių, apie 1 km į pietus nuo Vainikų, prie Šingalių-Paliepių kelio. Vakariniu pakraščiu vingiuoja Šušvė ir yra ją supantis Šušvės kraštovaizdžio draustinis. Netoli kaimo 1938 m. tyrinėtasis senkapis, o jame lobis. Kitas lobis 1939 m. rastas pačiame kaime.

Šušvės kraštovaizdžio draustinis – valstybinis draustinis Josvainių seniūnijoje. Apima Šušvės žemupio slėnį nuo Macgalių iki pat Šušvės žiočių Nevėžio upėje. Į draustinio teritoriją įeina ir Šušvės intakų – Žiedupės, Vikšrupio, Putnupio žemupių dalys. Einant aukštyn upe ribojasi su savivaldybės Šušvės geomorfologiniu draustiniu. Vaga vingiuota, nemažai senvagių. Upės šlaitai statoki, vietomis skardingi, atsiveria atodangos. Vaga giliai graužiasi į žemę (1,1 m/km), dėl to tėkmė srauni. Vidutinis gylis 1,2-1,6 m, sietuose siekia iki 4 m. Draustinyje auga saugomi augalai, stačiuose krantuose peri tulžiai, o upėje gyvena ūdros.

Garsios Tylos sodyba - tikras lietuviškas vienkiemis Gailiakaimio kaime, su šimtamečiu gyvenamu namu ir sodu, kluonu ir moliniu tvartu. Viskas paprastai ir be pagražinimų. Garsios Tylos sodyboje, įsikūrusioje ant senosios Nevėžio vagos šlaito yra gaminamas „laimingas maistas“, iš visko, kas yra užauginama ūkyje. Naudojant sezonines gėrybes ruošiami gurmaniški restoraninio skonio patiekalai.

Panevėžiuko Nukryžiuotojo Jėzaus bažnyčia stovi Panevėžiuko kaime, 2 km į šiaurės rytus nuo Žemaičių plento, prie Strebuko ir Striūnos santakos, Nevėžio slėnio dešiniajame krante. Vėlyvojo baroko stiliaus, turi klasicizmo bruožų. Vitebsko pilininkas Simonas Sirutis 1743 m. pastatė mūrinę bažnyčią. Ji buvo Josvainių parapijos filija. Iki 1934 m. įsteigta parapija. Bažnyčia vėlyvojo baroko stiliaus, turi klasicizmo bruožų. Viena iš dviejų trikampio plano mūrinė Lietuvos bažnyčia (kita yra Degučių Šv. Vincento Ferero bažnyčia). Šventoriuje stovi varpinė. Po bažnyčia esančiame rūsyje buvo laidojami jos fundatoriai, mecenatai, apylinkių diduo-menės atstovai. Apie tai liudija bažnyčios sienose išlikusios epitafinės lentos – trys išorėje ir šešios viduje. Siekiant išsaugoti paveldo objektą, užtikrinti jo ilgaamžiškumą 2011 m. atliktas kapitalinis bažnyčios stogo remontas, sutvarkyta žemė aplink bažnyčios pamatą. Jėzaus Nukryžiuotojo parapiinės bažnyčios kompleksas 1992 m. įrašytas į Lietuvos kultūros vertybių registrą.